

dr hab. Michał Staszczak
Państwowa Wyższa Szkoła
Filmowa, Telewizyjna i Teatralna
im. Leona Schillera w Łodzi

Warszawa, dn. 10.06.2025r.

Recenzja o postępowaniu o nadanie stopnia doktora
habilitowanego w dziedzinie sztuki, dyscyplinie
artystycznej sztuki filmowe i teatralne panu
dr Przemysławowi Wyszyńskiemu.

Pan Przemysław Wyszyński ukończył Akademię Teatralną im. A. Zelwerowicza w Warszawie obroną pracy magisterskiej „Marek Walczewski. Metoda.” w 2011 roku. W 2017 roku otrzymał stopień doktora na podstawie rozprawy doktorskiej „Walki sceniczne jako element budowania dramaturgii spektaklu”. W międzyczasie w 2013 roku wziął udział w Summer Intensive Program, Lee Stradberg Theatre & Film Institute w Los Angeles.

Aktor Teatru Narodowego a wcześniej innych teatrów stołecznych - Dramatycznego i Polskiego. Aktor spełniony...

Autoreferat Przemysława Wyszyńskiego dotyczy jego dotychczasowego dorobku artystycznego ze specjalnym wyróżnieniem procesu pracy aktora nad rolą w filmie „Raport Pileckiego” w reżyserii Krzysztofa Łukaszewicza.

W tej dużej produkcji filmowej Wyszyński wcielił się w postać pierwszoplanową - Rotmistrza Witolda Pileckiego i z wielką pieczołowitością oraz zaangażowaniem opisuje proces przygotowawczy tej roli oraz realizację tego wielkiego i trudnego przedsięwzięcia. Był to długi (dwuletni) i niezwykle trudny okres, który miał olbrzymie znaczenie w jego artystycznej ścieżce.

Kreacja postaci wymagała od aktora przygotowania zarówno fizycznego jak i psychologicznego. Nie bez znaczenia pozostawało

zglobienie historii i źródeł naukowych na ten temat. Ważne poznawczo było zrozumienie realiów życia w obozie koncentracyjnym i całego bagażu emocji, który się za tym kryje. Kolejną trudnością było poznanie języka obcego, czyli języka niemieckiego, niezbędnego do stworzenia roli albo nauka gry na fortepianie. Wyszyński podkreśla, że w pracy nad rolą Pileckiego duże znaczenie miało ukazanie niejednoznaczności tego bohatera: trudne wybory przed którymi stał (często wybory moralne, strach, cierpienie...). Aktor zdawał sobie sprawę z tego, że również sama postać Pileckiego jest różnie interpretowana i oceniana przez polskie społeczeństwo. Wewnętrzna zgoda na zagranie takiej roli wiązała się z pewnym ryzykiem, które Wyszyński podjął. Równocześnie podszedł do powierzzonego mu zadania z wielkim profesjonalizmem, cierpliwością i zaangażowaniem.

W pracy nad rolą pomógł mu reżyser Krzysztof Łukaszewicz dla którego, oprócz realiów epoki ważna też była głębia psychologiczna i emocjonalność głównej postaci filmu. Chodziło o to, by stworzyć postać człowieka prawdziwego, „z krwi i kości”, z całą jego skomplikowaną konstrukcją, człowieka tamtego, trudnego czasu, w którym przecież przyszło mu żyć. Twórcy nie chcieli stworzyć poprzez film kolejnego pomnika, symbolu narodowego, pełnego pietyzmu. Wyszyński opisuje własne wyzwania moralne związane z pracą nad rolą. Postaci budzącej wciąż wiele kontrowersji i politycznych różnic w coraz bardziej spolaryzowanym polskim społeczeństwie. Bardzo szczerze opisuje to w autoreferacie: *Rola w Raporcie Pileckiego była dla mnie nie tylko wyzwaniem artystycznym, ale również osobistą podróżą w głąb historii, której znaczenie nie ogranicza się tylko do przeszłości. Pilecki jako bohater wojenny, to postać, która ma potencjał, by inspirować współczesne pokolenia do refleksji nad wolnością, odpowiedzialnością i poświęceniem.*

Wyszyński opisuje również rolę dzisiejszych filmów historycznych, które dzięki współczesnym, nowoczesnym technikom koncentrują się nie tylko na pracy aktorskiej, ale wzbogacają ten obraz o efekty, emocje, czy walory edukacyjne.

Oprócz szczegółowego wykazu osiągnięć artystycznych, dydaktycznych, organizacyjnych czy popularyzujących naukę lub

sztukę, aktor wyróżnił i opisał swoją wieloletnią współpracę z Janem Englertem w Teatrze Narodowym w Warszawie, zaraz po ukończeniu przez Wyszyńskiego studiów aktorskich w 2010 roku. Podkreśla znaczenie realizacji spektakli na deskach tego teatru jako niezwykle ważne dla świeżo upieczonego absolwenta Akademii Teatralnej. Wymienia kolejne role, premiery, zastępstwa. W pewnym sensie te lata pracy zawodowej były dla niego przedłużeniem czasu nauki. Píše: *Uczyłem się bardzo łapczywie, obserwowałem i analizowałem wszystko, co widzę, miałem otwarty umysł i wyczulone serce. Miałem szansę trenować aktorskie rzemiosło, sprawdzać swoje możliwości i ograniczenia, za te kilka lat jestem najbardziej wdzięczny, gdyż ten czas ukształtował mnie na kolejne lata.*

W swoim jakże aktywnym życiorysie Wyszyński ma za sobą także studia w Los Angeles. W Lee Strasberg Theater & Film Institute. Następną ważną cezurą jest praca w Teatrze Polskim w Warszawie, gdzie poznaje tajniki innych aktywności niż aktorstwo: reżyseruje, tworzy scenariusze, zajmuje się scenografią, czytaniem performatywnym, przygotowywaniem muzyki do spektaklu... Ten czas świadomie uznaje za okres eksperymentu i poznawania innych koncepcji i dziedzin teatralnych. Obok aktorstwa najlepiej odnajduje się w reżyserii.

Innym rozdziałem jego artystycznego życia jest praca w dubbingu oraz Teatrze Polskiego Radia. Jego teksty są realizowane i nagradzane również jako słuchowiska radiowe.

Wyszyński zwraca również uwagę na jeszcze jedną ważną umiejętność, która pomogła mu realizować się jako artysta w teatrze. To szermierka, której uczył się jeszcze w szkole podstawowej a teraz sam zajmuje się nią zawodowo na uczelniach artystycznych. Realizuje choreografię układu walk w licznych spektaklach.

Pod koniec swojego autoreferatu nawiązuje do wielu produkcji telewizyjnych i filmowych, w których brał udział i które w pewnym sensie stały się preludium do otrzymania i co za tym idzie stworzenia roli tytułowej w filmie *Raport Pileckiego*.

Wyszyński podkreśla znaczenie różnorodności swoich działań, aktywności i wielu ścieżek zawodowych, którymi kroczy. Według niego stały się kluczem do zrozumienia potrzeb, pragnień i wątpliwości młodych adeptów sztuki teatralnej. Stąd jego duże zaangażowanie i chęć pracy pedagogicznej a Akademii Teatralnej w Warszawie oraz niemałe sukcesy na tym polu.

Wykaz osiągnięć naukowych i artystycznych Przemysława Wyszyńskiego to długa kilkunastostronicowa lista. Lista działań na wielu artystycznych polach. Chcąc podsumować ten dorobek wciąż przecież młodego artysty, należy wymienić aktorstwo teatralne i filmowe, reżyseria, choreografia walk scenicznych, dramaturgia, dramatopisarstwo, działalność pedagogiczna, radiowa (słuchowiska), dubbingowa, recenzencka (recenzent prac magisterskich).

Autoreferat Przemysława Wyszyńskiego oraz wykaz jego osiągnięć dowodzą też wielkiej pracowitości, otwartości i odwagi, bez których ten dorobek nie byłby aż tak bogaty.

Biorąc powyższe pod uwagę, uważam że dorobek artystyczny i dydaktyczny doktora Przemysława Wyszyńskiego spełnia wymogi określone w art. 219 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 poz. 742 z późn. zm.) do nadania stopnia doktora habilitowanego sztuki. Popieram wniosek o nadanie panu Przemysławowi Wyszyńskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki filmowe i teatralne.